

Кәсіптік стандарт: «Кеме және басқа жүктерді тиеу және түсіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолданылу аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:
 - 1) Жүк кемесі – жүктерді тасымалдауға арналған жолаушы болып табылмайтын кеме.
 - 2) Жүк көтергіш кран – стационарлық орнатылған жүк көтергіш механизмдермен жабдықталған техникалық құрылғы.
 - 3) Жүк көтеру механизмі – жүкті кеңістікте жылжытуға арналған жүк қармайтын органның кері-үдемелі қозғалысымен циклдік әрекетті көтергіш құрылғы.
 - 4) Теңіз порты – кемелерге, жолаушыларға, багажға қызмет көрсетуге және жүктермен операцияларды жүзеге асыруға, сондай-ақ теңіз көлігі қызметінің өзге де мақсаттарына арналған Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен берілген жер учаскелерінде орналасқан құрылыстар кешені
 - 5) Тиеу-түсіру жұмыстары – оларды тиеу немесе түсіру мақсатында әртүрлі жүктерді көтеруге/көтергіш-көлік машиналарға бағытталған шаралар кешені (қолмен де, мамандандырылған техниканың көмегімен де, мысалы, жүк көтергіш кран немесе тиегіш).
 - 6) Көтергіш-көлік машиналары – жүктер мен адамдарды тік, көлденең және көлбеу жазықтықта зауыттар, құрылыс алаңдары, порттар, қоймалар және т. б. шегінде салыстырмалы түрде қысқа қашықтықта жылжытуға арналған машиналар (құрылғылар) ПТМ өнеркәсіпте, құрылыста, көлікте, тау-кен ісінде және т. б. Көтеру-тасымалдау және тиеу-түсіру жұмыстарын механикаландырудың негізгі құралы болып табылады ауыл шаруашылығы.
 - 7) Порт құралдары – халықаралық рейстер жасайтын кемелерге қызмет көрсететін теңіз терминалдары, сондай-ақ теңіз портының акваториясы, оның ішінде тұрақ аймақтары, күту орындары, теңіз портына жақындау.
 - 8) Ілмек – соңғысын көтергіш құрылыспен қосу мақсатында Жүкті көтеру және орнын ауыстыру процесінде орындалатын технологиялық операция
 - 9) Техникалық шарттар – белгілі бір өнімге, материалға, затқа және т.б. немесе олардың тобына сәйкес келетін техникалық талаптарды белгілейтін құжат. Сонымен қатар, олар осы талаптардың орындалғанын анықтауға болатын процедураларды көрсетуі керек.
 - 10) Техникалық қызмет көрсету – жүк көтергіш механизмнің жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігін сақтау бойынша орындалатын операциялар (жұмыстар) кешені.
 - 11) Көлік құралы – адамдарды және/немесе жүктерді тасымалдауға арналған техникалық құрылғы. Жүк көтергіш және жүк көтергіш құрылғылардан айырмашылығы, көлік құралдары, әдетте, салыстырмалы түрде алыс қашықтықта тасымалдау үшін қолданылады.
3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады
 - 1) –

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Кеме және басқа жүктерді тиеу және түсіру
5. Кәсіптік стандарттың коды: H52240048
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
 - H Көлік және қоймалау
 - 52 Жүктерді қоймаға қою және қосалқы көлік қызметі
 - 52.2 Қосалқы көлік қызметі
 - 52.24 Жүктерді көліктік өңдеу
 - 52.24.0 Жүктерді көліктік өңдеу
7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Портта тиеу-түсіру жұмыстарын ұйымдастырумен және жүзеге асырумен айналысатын жұмысшылар мен мамандарға функциялардың, кәсіби міндеттердің, іскерліктер мен білімдердің талаптарын қамтиды
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
 - 1) Порт тасымалдаушысы - 2 СБШ-нің деңгейі
 - 2) Жүк тиегіш операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
 - 3) Лифт операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
 - 4) Бункерлер, теңіз және өзен көлігі - 3 СБШ-нің деңгейі
 - 5) Тиеу-түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып) - 3 СБШ-нің деңгейі
 - 6) Диспетчерлік Оператор - 4 СБШ-нің деңгейі
 - 7) Кеме және басқа жүктерді тиеу және түсіру - 4 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Порт тасымалдаушысы»:			
Топтың коды:	9333-1		
Қызмет атауының коды:	9333-1-002		
Кәсіптің атауы:	Порт тасымалдаушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Тасымалдаушы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	9333-1-001 - Жүкші		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Портта және кемеде жүктерді тиеу және түсіру, орнын ауыстыру бойынша қарапайым жұмыстарды ұйымдастыру және орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жүк пен багажды қабылдауға, орналастыруға, бекітуге және тапсыруға, портта және кемеде жолаушыларды отырғызуға/түсіруге байланысты міндеттерді орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жүк пен багажды қабылдауға, орналастыруға, бекітуге және тапсыруға, портта және кемеде жолаушыларды отырғызуға/түсіруге байланысты міндеттерді орындау	Дағды 1: Қолмен де, қолмен қатарлағыштар мен гидравликалық арбаларды пайдалана отырып, тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу	Машықтар:	
		1. Өнімдер мен жүктерді қолмен қабылдап, түсіре білу. 2. Тиеу-түсіру жұмыстарына арналған тетіктердің көмегімен өнімдер мен жүктерді қабылдау мен түсіруді жүргізе білу. 3. Қолмен және қарапайым тиеу-түсіру құрылғыларын (арбалар, арбалар, транспортерлер және т.б.) қолдана отырып, сұрыптау, төсеу, тасымалдау, артық өлшеу, буып-түю және т. б. орындау. 4. Кіру құрылғыларын, люктер мен люк қақпақтарын, пандустарды, бүйірлік (садақ) артқы есіктерді немесе көтергіштерді пайдаланыңыз. 5. Құбыр жүйелерін қолданыңыз-трюмдік сорғылар мен балласт жүйесінің қабылдау құбырлары және ұңғымалар. 6. Жүк көтергіш крандар мен деррик крандарын, лебедкаларды қолданыңыз. 7. Жабдықты, соның ішінде лебедкаларды, крандарды және көтергіштерді пайдалану үшін негізгі сигналдарды пайдаланыңыз және түсініңіз. 8. Жолаушыларды қауіпсіз отырғызу және түсіру. 9. Жүк операцияларын орындау кезінде еңбекті қорғау ережелерін сақтау.	

	Білімдер: 1. Жүктердің көліктік сипаттамасы, олардың жіктелуі туралы негізгі ұғымдар. 2. Қауіпті және зиянды заттар мен сұйықтықтарды қоса алғанда, жүктерді қауіпсіз өңдеу, орналастыру және бекіту рәсімдері. 3. Арқа жарақаттарын көтеру әдістері және алдын алу әдістері. 4. Жүктерді пакеттеу және ілмектеу құралдары, жүк мүкәммалы; өсімдік талшықтарынан жасалған арқандарды және болат арқандардан жасалған арқандарды пайдалану жөніндегі талаптар, өртүрлі жүк түрлерін ілмектеу схемалары. 5. Жүк партияларын бөлу, бөлу материалдары. 6. Жоғарғы палубада тасымалдау үшін жүктерді қабылдау, оларды төсеуге және бекітуге қойылатын талаптар. 7. Көтеру және жылжыту үшін жүкті толтыру әдістері, кранмен өзара әрекеттесу. 8. Өнімдер мен жүктерді қоймаға қолмен қабылдауға және түсіруге қойылатын талаптар. 9. Қоймадағы тиеу-түсіру жұмыстарына арналған механизмдерді пайдалану ережелері. 10. Қолмен қатарлағыштар мен гидравликалық арбаларды пайдалана отырып жұмыстарды жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидалары. 11. Тасымалдау құралдарын қолдану және пайдалану ережелері. 12. Жүктерді көтеру-тасымалдау механизмдерімен тиеу және Түсіру кезіндегі шартты дабыл беру. 13. Мақсаты, құрамдас элементтері, жұмыс принципі, жүк құрылғысы мен жүк қармайтын құрылғыларды пайдалану, олардың кемеде орналасуы; жүк люктерінің жабдығы. 14. Құю кемесінде қауіпсіз тиеу және түсіру рәсімдері, жабық үй-жайларға қауіпсіз кіруді қамтамасыз ету; құю кемесінде жүк төгілген жағдайда қабылданатын шаралар. 15. Клапандар мен сорғылардың, көтергіштердің, крандардың, жүк жебелерінің және олармен байланысты жабдықтардың функциялары мен қолданылуы. 16. Люктер, су өткізбейтін есіктер, порттар және олармен байланысты жабдықтар. 17. Шыны талшықты және болат арқандар, кабельдер мен тізбектер, олардың дизайны, қолданылуы, таңбалануы, күтімі және дұрыс сақталуы. 18. Жабдықты пайдалануға арналған негізгі сигналдар, соның ішінде лебедкалар, крандар және көтергіштер. 19. Жолаушылар кемелерінің жіктелуі және конструктивтік ерекшеліктері. 20. Кемелерде жолаушыларды қауіпсіз отырғызу, түсіру тәртібі. 21. Жұмысқа рұқсат беру жүйесі. 22. Жабық үй-жайларға кіру рәсімдері. 23. Тиеу - түсіру жұмыстарын орындау, жолаушыларды отырғызу және түсіру кезінде еңбекті қорғау жөніндегі қағидалар; қауіпті жүктермен жұмыс істеу кезінде өртке қарсы және санитарлық қауіпсіздік талаптарын сақтау.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Дағды 2: Жүктің тұтастығын тексеру	Машықтар:
	1. Келіп түсетін және тиелетін өнімдер мен жүктердің жиынтықтауыштардың бар-жоғын тексеруді жүзеге асыру. 2. Жөнелтілетін өнімдер мен жүктердегі жиынтықтауыштар сәйкес келмеген кезде жинақтауды жүзеге асыру.
	Білімдер: 1. Қоймаға келіп түсетін өнімдер мен жүктерде жиынтықтауыштардың болуына қойылатын талаптар. 2. Қоймадан жөнелтілетін өнімдер мен жүктерде жиынтықтауыштардың болуына қойылатын талаптар. 3. Жүктерді төсеу ережесі, жүктерді таңбалау, ыдыстың зақымданбауы; жүктің жекелеген партияларын сепарациялау, үйінді жүктерді Тиеу кезінде штивканың дұрыстығы; трюмдегі жалпы тәртіпті қадағалау; капитанның жүк көмекшісіне баяндамалар жүйесі. 4. Құйма жүктердің жіктелуі, түрлері, физикалық және химиялық қасиеттері; құйма жүктерді тасымалдау ерекшеліктері. 5. Су көлігімен тасымалданатын зиянды заттар туралы жалпы мәліметтер және оларды таңбалау; су ортасы мен адам денсаулығы үшін зиянды заттардың қауіптілік дәрежесі; кемелерден су ортасының ластану себептері мен көздері, Кемелерді қоршаған ортаның ластануын болдырмау үшін жүйелермен және жабдықтармен жарақтандыру. 6. Қауіпті жүктерді тасымалдау ерекшеліктері, қауіпті жүктерді тиеу және түсіру технологиясы, кемелерде қауіпті жүктерді орналастырудың техникалық шарттары. 7. Қауіпті жүктердің жапсырмаларын сәйкестендіру, сондай-ақ жүктердің нақты түрлеріне қатысты сақтық шаралары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 3: Үй-жайдың орналасуына және қойманың қабаттылығына сәйкес жүкті орналастыру	Машықтар:
	1. Нормативтік құжаттарға, осы тауар тобы үшін сақтау ережелері мен шарттарына сәйкес тауарды қоймалауды жүзеге асыру; белгіленген ішкі тәртіпке сәйкес (ассортимент, өндірушілер бойынша); тауардың құлауына, жүктердің толып кетуіне жол бермей. 2. Жүкшығырларды, көтергіш блоктарды, уақытша көлбеу құрылғыларды және жүктерді тиеуге және түсіруге арналған басқа да құрылғыларды орнатуды орындау. 3. Қоймалар мен көлік құралдарында жүктерді бекіту және жабу. 4. Қызмет көрсетілетін Көлік құралдарын тазалау және майлау.
	Білімдер: 1. Өнімдер мен жүктерді қоймада орналастырудың белгіленген ішкі тәртібі (ассортимент, өндірушілер бойынша). 2. Тауардың құлауын және жүктердің толып кетуін болдырмау үшін өнімдер мен жүктерді орналастыру ережесі. 3. Әр түрлі топтағы тауарларды сақтау кезінде еңбекті қорғау ережелері, қоймалар мен жүктерді тиеу және түсіру орындарының орналасуы.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дәлдік Таныс тапсырмаларды орындау кезінде дербестік элементтерімен басшылықпен әрекет ете білу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3.1	Жүк тиегіш операторы	
	3.1	Лифт операторы	
	3.1	Бункерлер, теңіз және өзен көлігі	
10. Кәсіптің карточкасы «Жүк тиегіш операторы»:			
Топтың коды:	8343-2		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Жүк тиегіш операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жүк тиегіш жүргізушісі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8343-2-001 - Порт автожүктіегішінің жүргізушісі 8343-3-004 - Қармаушы бар автожүктіегіштердің операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жүктерді Тиеу, түсіру, орнын ауыстыру және төсеу кезінде автожүктегіштер мен жүк қармау механизмдері мен құрылғыларын басқару		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жүк тиегіштер мен жүк түсіру механизмдерін басқару 2. Жүк тиегіштер мен жүк қармау механизмдерін техникалық пайдалану	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жүк тиегіштер мен жүк түсіру механизмдерін басқару	Дағды 1: Көліктің барлық түрлерінде жүктерді Тиеу, түсіру	Машықтар:	
		1. Жүктерді қатарға және үйіндіге тиеу, түсіру, орнын ауыстыру және төсеу кезінде автожүктегіштерді және барлық арнайы жүк қармау механизмдері мен құрылғыларын басқару. 2. Көліктің барлық түрлерінде жүктерді тиеуді және түсіруді орындау.	

		Білімдер: 1. Пайдаланылған АВТО тиегіштің құрылғысы. 2. Көліктің барлық түрлерінде жүктерді Тиеу, түсіру тәсілдері. 3. Жүктерді көтеру, орнын ауыстыру және төсеу ережелері. 4. Көше қозғалысы, кәсіпорын аумағындағы қозғалыс, кемежай жолдары және белгіленген дабыл қағу ережелері. 5. Электротехника бойынша қарапайым мәліметтер. 6. Жергілікті актілер және ұйымның ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. 7. Ішкі еңбек тәртібі ережелері. 8. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитарияны және өрттен қорғауды қамтамасыз ету қағидалары. 9. Тікелей басшының нұсқаулары, бұйрықтары, шешімдері, тапсырмалары. 10. Лауазымдық нұсқаулық.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Тасымалданатын жүктердің сақталуын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Тасымалдау және тиеу-түсіру жұмыстарын орындау кезінде жүктердің сақталуын қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Жүктерді Тиеу, түсіру тәсілдері. 2. Жүктерді көтеру, орнын ауыстыру және төсеу ережелері. 3. Таңбалау және манипуляциялық белгілер. 4. Тікелей басшының нұсқаулары, бұйрықтары, шешімдері, тапсырмалары. 5. Лауазымдық нұсқаулық.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Еңбек функциясы 2: Жүк тиегіштер мен жүк қармау механизмдерін техникалық пайдалану	Дағды 1: Жүк тиегіштер мен жүк түсіру механизмдеріне ағымдағы қызмет көрсету Машықтар: 1. Автокөлік тиегішке және оның барлық механизмдеріне техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу жұмыстарын жүргізу. 2. Автожүктегіштің, оның механизмдерінің жұмысындағы ақауларды анықтау және оларды жою. 3. Алмалы-салмалы жүк қармайтын айлабұйымдар мен механизмдерді орнатуды және ауыстыруды жүргізу. 4. АВТО тиегіш пен жүк қармау тетіктері мен құрылғыларына жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізуге қатысу.

	Білімдер:	
	1. Қызмет көрсетілетін АВТО тиегіштер мен тиеу-түсіру тетіктері мен олардың агрегаттарының құрылысы туралы негізгі мәліметтер. 2. Қызмет көрсетілетін АВТО тиегіштер мен тиеу-түсіру тетіктерін пайдалану, монтаждау, іске қосу, реттеу және сынамалау жөніндегі нұсқаулықтар. 3. Жанар-жағармай материалдарының қолданылатын сорттары. 4. Аккумуляторды тиегіш құрылғысы. 5. Аккумулятор өндірісінің негізгі материалдарының атауы. 6. Қышқылдар мен сілтілермен жұмыс істеу ережелері. 7. АВТО тиегіштің жұмысындағы ақаулардың себептері, оның механизмдері және оларды жою әдістері. 8. Электротехника бойынша қарапайым мәліметтер. 9. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі жөніндегі ережелер. 10. Ішкі еңбек тәртібі ережелері. 11. Ауа-райы мен жол жағдайларының Көлік құралдарын басқару қауіпсіздігіне әсері. 12. Штаттан тыс жағдайлар туындаған кездегі іс-қимыл тәртібі. 13. Еңбекті қорғау, өрт, өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жөндеу жұмыстарын жүргізуге қатысу	Машықтар:
		1. АВТО тиегіш пен жүк қармау тетіктері мен құрылғыларына жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізуге қатысу. 2. АВТО тиегіш пен жүк қармау тетіктері мен құрылғыларын жөндеуге өтінімдер ресімдеу.
		Білімдер:
	1. Қызмет көрсетілетін АВТО тиегіштер мен тиеу-түсіру механизмдерін пайдалану, монтаждау, іске қосу, реттеу және сынамалау жөніндегі Нұсқаулық. 2. Автокөлік тиегіштің жұмысындағы ақаулардың себебі, оның механизмдері мен оларды жою әдістері. 3. Автожүктегішті және жүк қармау тетіктері мен құрылғыларын жөндеуге өтінімдерді құжаттамалық ресімдеу тәртібі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дәлдік Типтік практикалық міндеттерді шешуде дербестік көрсете отырып, басшылық етудегі қызмет	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3.2	Тиеу-түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып)
	2	Порт тасымалдаушысы
	2	Тасымалдаушы
11. Кәсіптің карточкасы «Лифт операторы»:		
Топтың коды:	8112-6	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Лифт операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Лифт машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8343-9-022 - Көтергіш машинаның машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жүктерді қайта тиеу және технологиялық өңдеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ету 2. Көтергішті пайдалану және техникалық қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ету	Дағды 1: Жұмыс басталар алдында және аяқталғаннан кейін қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ету	Машықтар:	
		1. Тапсырма алыңыз. 2. Жеке қауіпсіздік талаптарын сақтау. 3. Жұмыс орнының жай-күйін, оның тазалығын және тәртіпсіздігін тексеріңіз. 4. Қауіпті аймақ қоршауларының жарамдылығын, ескерту жазулары мен қауіпсіздік белгілерінің болуын тексеру. 5. Көтергіштің әрекет ету аймағында бөгде адамдар болған кезде дыбыстық сигнал беру. 6. Көтергіштің жай-күйін тексеру және бақылау, оның ішінде: қауіпсіздік аспаптары мен құрылғыларының, жарықтандырудың, дабыл берудің және бұғаттаудың, жүкшығырдың, тежегіштердің, жылжымалы бөліктердің қоршауларының, шекті ажыратқыштардың, көтеру биіктігін шектегіштердің, ұстағыштардың жұмыс қабілеттілігін тексеру. 7. Жабдықты сыртқы тексеруді және сынамалық іске қосуды жүргізу (жүктемесіз). 8. Механизмдерді сыртқы тексеруді жүргізу. 9. Жерге қосудың жарамдылығын, сондай-ақ жалаңаш ток өткізгіш бөліктер мен сымдардың жоқтығын тексеріңіз. 10. Көтергіштің жұмысына кедергі келтіретін ақауларды жою. 11. Қауіпсіздік талаптарының анықталған бұзушылықтарын өз күштерімен жою, ал мүмкін болмаған жағдайда олар туралы шеберге немесе жұмыс басшысына хабарлау.	

		Білімдер: 1.жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 2.қызмет көрсетілетін көтергіштің құрылымы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамалары, тораптардың, механизмдердің, электр жабдықтарының мақсаты. 3. өнеркәсіптік қауіпсіздік ережелері. 4. көтергішті техникалық пайдалану ережелері. 5.тасымалдаушы ақаулардың негізгі түрлері. 6.бөлшектердің, түйіндердің, механизмдердің, құрылғылар мен құралдардың мерзімінен бұрын тозуын болдырмау әдістері. 7.жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі. 8.жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 9.еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жұмыс кезінде қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Жеке қорғаныс құралдарын қолданыңыз. 2. Көтергіштің әрекет ету аймағында бөгде адамдар болған кезде дыбыстық сигнал беру. 3. Жел жылдамдығының және қоршаған ауа температурасының рұқсат етілген мәндерінен асып кеткен, желідегі кернеу төмендеген, электр және механикалық жабдықтардың ақаулары анықталған кезде көтергіштің жұмысын тоқтату. 4. Арнайы сигнал алған кезде көтергіштің жұмысын тоқтатыңыз. Білімдер: 1. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 2. Қызмет көрсетілетін көтергіштің құрылымы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамалары, тораптардың, механизмдердің, электр жабдықтарының мақсаты. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік ережелері. 4. Көтергішті техникалық пайдалану ережелері. 5. Көтергіш ақауларының негізгі түрлері. 6. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі. 7. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 8. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Көтергішті пайдалану және техникалық қызмет көрсету	Дағды 1: Жабдықты пайдалану	Машықтар: 1. Тапсырма алыңыз. 2. Оның мамандығына сәйкес жұмысты орындау. 3. Көтергіштің номиналды жүк көтергіштігінің көтерілетін жүктің салмағына сәйкестігін бақылауды жүргізу. 4. Көтерілетін жүктің номиналды жүк көтергіштігі мен көтергіш конструкциясына сәйкестігін бақылауды жүргізу.

	Білімдер:	
	1. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 2. Қызмет көрсетілетін көтергіштің құрылымы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамалары, тораптардың, механизмдердің, электр жабдықтарының мақсаты. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік ережелері. 4. Көтергішті техникалық пайдалану ережелері. 5. Көтергіш ақауларының негізгі түрлері. 6. Бөлшектердің, түйіндердің, механизмдер мен құрылғылар мен құралдардың мерзімінен бұрын тозуын болдырмау әдістері. 7. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі. 8. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 9. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жабдыққа техникалық қызмет көрсету	Машықтар: 1. Жүк-жолаушылар құрылыс көтергішінің жай-күйін бағалау, оның ішінде: қауіпсіздік аспаптары мен құрылғыларының, жарықтандырудың, дабыл берудің және бұғаттаудың, жүкшығырдың, тежегіштердің, жылжымалы бөліктердің қоршауларының, шекті ажыратқыштардың, көтеру биіктігін шектегіштердің, ұстағыштардың жұмыс қабілеттілігін тексеру. 2. Кішігірім жөндеу жұмыстарын жүргізіңіз. 3. Аспаптарды, құрылғыларды жөндеуге, ауыстыруға өтінім беру.
		Білімдер: 1. Қызмет көрсетілетін көтергіштің құрылымы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамалары, тораптардың, механизмдердің, электр жабдықтарының мақсаты. 2. Көтергішті техникалық пайдалану ережелері. 3. Көтергіш ақауларының негізгі түрлері. 4. Бөлшектердің, түйіндердің, механизмдер мен құрылғылар мен құралдардың мерзімінен бұрын тозуын болдырмау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дәлдік Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3.2	Тиеу-түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып)
	2	Порт тасымалдаушысы
	2	Тасымалдаушы
12. Кәсіптің карточкасы «Бункерлер, теңіз және өзен көлігі»:		
Топтың коды:	8350-9	
Қызмет атауының коды:	8350-9-002	
Кәсіптің атауы:	Бункерлер, теңіз және өзен көлігі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Бункерші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Кемені отынмен және мотор майларымен толтыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Кемені отынмен және мотор майларымен толтыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Кемені отынмен және мотор майларымен толтыру	Дағды 1: Кемеге Отын және мотор майларын құюды жүзеге асыру	Машықтар:	
		1. Мұнай өнімдерін қабылдау, сақтау және босату бойынша жұмыс регламентінде көзделген технологиялық операцияларды орындау. 2. Сынамаларды, үлгілерді іріктеуді орындау. 3. Қабылданатын, сақталатын және шығарылатын мұнай өнімдерінің массасын өлшеу және анықтау. 4. Алынған материалдардың саны мен сапасын есепке алу және бақылау журналын жүргізу. 5. Оларды қабылдау және босату операциялары кезінде мұнай өнімдерінің сапасы мен санының сақталуын қамтамасыз ету. 6. Бункерлеуді жүргізу уақытында кемемен байланысты қамтамасыз ету, операциялар басталғанға дейін пайдаланылатын барлық сигналдарды келісу. 7. Кемеге қосылу үшін шланг құрылғыларын анықтай білу. 8. Сорғылар мен құбырларды айдаудың технологиялық схемасына сәйкес дайындаңыз, шланг құрылғыларын қосыңыз. 9. Ағызу-құю аяқталғаннан кейін шланг құрылғылары мен коммуникацияларды тазалауды жүргізу. 10. Ағызу-құю аяқталғаннан кейін құбырлардағы ысырмаларды жабу және шланг құрылғыларын ажыратуға және оларды бастапқы қалыпқа келтіруге өкім беру. 11. Жоғары тұрған басшылықтың тапсырмаларын орындау.	
		Білімдер:	
		1. Қазақстан Республикасының теңіз порттарында және оларға жақындау жолдарында кемелердің жүзу және тұру қағидалары, кемелерден ластануды болдырмау жөніндегі қағидалар. 2. Бункерлік операцияларды жүргізу ережесі, регламенті. 3. Бункерлік схемалар. 4. Бункерлердің, іске қосу аппаратурасының, дыбыстық және көрінетін дабыл жүйелерінің құрылымы. 5. Бункерлерді тазарту ережелері. 6. Дыбыстық және көрінетін сигналдарды беру және қабылдау ережелері. 7. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу, өрт қауіпсіздігі ережелері. 8. Төгу-құюдың максималды қауіпсіз жылдамдығы.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Жұмыс жүргізу қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Бонустық тосқауылдардың орнатылуын, мұнай төгілуіне және өрт сөндіруге қарсы күрес құралдарын қолдануға дайындығын тексеру. 2. Қысымды және сығымдалған желдің жылдамдығы рұқсат етілген көрсеткіштерден асқан кезде, найзағай, токтан ажырату жақындаған кезде жұмыстарды жүргізуді тоқтату. 3. Жарақаттанудың, қоршаған ортаның ластануының алдын алу жөніндегі іс-шараларды қамтамасыз ету.		
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының теңіз порттарында және оларға жақындау жолдарында кемелердің жүзу және тұру қағидалары, кемелерден ластануды болдырмау жөніндегі қағидалар. 2. Бункерлік операцияларды жүргізу ережесі, регламенті. 3. Бункерлік схемалар. 4. Бункерлердің, іске қосу аппаратурасының, дыбыстық және көрінетін дабыл жүйелерінің құрылымы. 5. Бункерлерді тазарту ережелері. 6. Дыбыстық және көрінетін сигналдарды беру және қабылдау ережелері. 7. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу, өрт қауіпсіздігі ережелері. 8. Төгу-құюдың максималды қауіпсіз жылдамдығы.		
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-		
	Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дәлдік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:				
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:		
	3.2	Тиеу-түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып)		
	2	Порт тасымалдаушысы		
13. Кәсіптің карточкасы «Тиеу-түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып)»:				
Топтың коды:	8343-9			
Қызмет атауының коды:	-			
Кәсіптің атауы:	Тиеу-түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып)			
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3			
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Тиеу – түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы)			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық:	Біліктілік:	
		-	-	
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:				
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:				
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:				
Қызметтің негізгі мақсаты:	Теңіз және өзен порттарында жүк өңдеу технологияларында көзделген күрделі емес операцияларды жүргізу			
Еңбек функциялардың сипаттамасы				

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Портта Көлік құралдарын, қоймаларды, жұмыс орындарын және жүктерді пайдалануға дайындық жұмыстары 2. Теңіз және өзен порттарының қоймаларында жүктерді орналастыру және қоймалардан жөнелту 3. Көтергіш-көлік жабдықтарын пайдалану және техникалық қызмет көрсету
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Портта Көлік құралдарын, қоймаларды, жұмыс орындарын және жүктерді пайдалануға дайындық жұмыстары	Дағды 1: Теңіз және өзен порттарындағы тиеу-түсіру операцияларына Көлік құралдарын дайындау және олар аяқталғаннан кейін қажетті коммерциялық Жай-күйге келтіру	Машықтар:
		1. Жүк үй-жайлары мен көлік құралдарын жүк қалдықтарынан, бекіту және бөлу құралдарынан тазартуды жүргізу. 2. Жүктерді төсеу немесе орнату орындарын дайындаңыз. 3. Қоймаларды тиеу-түсіру операцияларына дайындауды, оның ішінде жұмыс орындарын дайындауды, тазалауды және жинауды жүргізу. 4. Тасымалдау ережелеріне және технологиялық құжаттарға сәйкес жүктерді төсеу немесе орнату орындарын таңдау және дайындау. 5. Жүктерді бекіту және бөлу құралдарын көлік құралына жеткізуді және оларды сақтау аймағына ауыстыруды жүзеге асыру. 6. Бекіту құралдарын орнатуды жүргізу, көлік құралдарының жүк үй-жайларында бекіту құралдарын жинауды, бөлуді және бөлшектеуді жүзеге асыру. 7. Контейнердің жарамдылығын анықтаңыз және оны қолданыңыз. 8. Қауіпті сигналдарды беріңіз. 9. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын, жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 10. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету.
		Білімдер:
		1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны. 2. Осы өндіріске тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 3. Жүктерді көтеру-көлік жабдығымен орналастыру, төсеу және орнын ауыстыру тәртібі. 4. Көлік құралдарын өңдеу операцияларының реттілігі. 5. Көлік құралдары мен олардың жүк үй-жайларының құрылысы, жүк үй-жайларының жабылуы, жүктерді көлік құралдарында бекіту тораптарының құрылысы мен орналасуы. 6. Контейнерлер мен жүк орындарын ірілендіру құралдарының жарамдылығын айқындау тәртібі. 7. Крандардың, Көтергіштердің және ұқсас жабдықтардың операторларына (машинистеріне), сондай-ақ кешенді бригада мүшелеріне берілетін сигналдар. 8. Жүктерді орналастыру (қоймалау) тәртібі мен габариттері, оны төсеу және жинақтау тәсілдері. 9. Порт аумағы, кемежай жолдары бойынша жол қозғалысын ұйымдастыру тәртібі және белгіленген сигнализация. 10. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті аймақтар. 11. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету ережесі. 12. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 13. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 2: Портта тиеу-түсіру операцияларын орындау кезінде ірілендірілген жүк орындарын қалыптастыру және тарату	Машықтар: 1. Үлкейтілген жүк орындарына және көтергіштерге кіретін жүктерді іріктеу және дайындау. 2. Жүк орындарын ұлғайтудың қолайлы құралдарын таңдаңыз. 3. Жүк орындарын ірілендіру және жүк орындарын ірілендіру құралдарында жүкті бекіту құралдарын дайындау. 4. Жүктерді қоймадан көлік жағдайына және кері қарай ауыстыруды жүргізу. 5. Жекелеген жүк орындарын жеткізуді және оларды төсеуді, жүк орындарын ірілендіру құралдарында бекітуді және қорғаныш орауды, көтергіштерді қалыптастыруды жүзеге асыру. 6. Ірілендірілген жүк орындарын, мамандандырылған ірілендірілген жүк орындарын қалыптастыруды және таратуды жүзеге асыру. 7. Босатылған жүк орындарын ірілендіру құралдарын, бекіту және бөлу құралдарын жинауды жүргізу. 8. Көтергіш-көлік механизмдерінің, көлік құралдарының операторларына сигналдар беру. 9. Өрттің алдын алу және сөндіру құралдарын пайдалану, жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 10. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету. 11. Жүктің сақталуын қамтамасыз ету. 12. Еңбекті қорғау талаптарын сақтай отырып жұмыстар жүргізу. Білімдер: 1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны. 2. Осы өндіріске тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 3. Жүк орындарын ірілендіру құралдарының жіктелуі. 4. Пайдаланылатын көтергіш-көлік жабдықтарының жүк көтеру сипаттамалары. 5. Алынбалы жүк қармайтын құрылғылардың, ыдыстар мен жүк орындарын ірілендіру құралдарының мақсаты мен құрылысы. 6. Жүк орындарын ірілендіру құралдарына қойылатын талаптар. 7. Берілген Жүкті көтеру және оны ілгекке ілу (ілгектен алу) үшін алынбалы жүк қармау құрылғысын (ыдысын) таңдау тәртібі, сондай-ақ бір жүк қармау құрылғысын (ыдысын) басқасына ауыстыру тәртібі. 8. Шамадан тыс жүктелетін жүктерді ілмектеу схемалары. 9. Көтергіш-көлік механизмдерінің, көлік құралдарының операторларына сигнал беру тәртібі. 10. Жүктерді орналастыру және сақтау ерекшеліктері, оларды төсеу және жинақтау әдістері. 11. Тасымалданатын жүктердің массасын және ауырлық центрін анықтау тәсілдері. 12. Порт аумағы, кемежай жолдары бойынша жол қозғалысын ұйымдастыру тәртібі және белгіленген сигнализация. 13. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті факторлар мен қауіпті аймақтар. 14. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәсілдері. 15. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 16. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 3: Теңіз және өзен порттарының қоймаларын жүктерді орналастыруға дайындау және жүктерді жөнелткеннен кейін оларды қажетті коммерциялық жағдайға келтіру	Машықтар: 1. Технологиялық құжаттарға, жүкті орналастыру схемаларына және порттағы жергілікті нормативтік актілерге сәйкес жүктерді төсеу немесе орнату орындарын таңдау және дайындау. 2. Технологиялық құжаттарға, жүктерді орналастыру схемаларына немесе жүк жөнелтушінің талаптарына сәйкес масштабты орындарды дайындау. 3. Бекіту, бөлу құралдарын, тарату платформаларын, металл Жақтауларды, баспана құралдарын қоймаға жеткізуді немесе порттағы сақтау аймағына көшіруді жүргізу. 4. Рұқсат етілген жүктемелерді сақтай отырып және технологиялық құжаттардың, жүкті орналастыру схемаларының талаптарына сәйкес жүктерді төсеу және орнату. 5. Ілмектер мен алынбалы жүк қармау құрылғылары мен ыдыстардың жарамдылығын анықтау және оларды қолдану. 6. Кранның, көтергіштің және осыған ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне Жүкті көтеру және жылжыту үшін белгі сигнализациясымен белгіленген сигналдарды беру. 7. Өрттің алдын алу және сөндірудің бастапқы құралдарын пайдалану, жеке қорғану құралдарын қолдану. 8. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету.

Білімдер:

1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны.
2. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар.
3. Жүктерді көтеру-көлік жабдығымен орналастыру, төсеу және орнын ауыстыру тәртібі.
4. Жүктерді орналастыру және көтергіш-көлік жабдықтарын жылжыту жөніндегі операциялар.
5. Көтергіш-көлік жабдығының жүк көтергіш органдарының құрылысы.
6. Алынбалы жүк қармайтын құрылғылардың, ыдыстар мен жүк орындарын ірілендіру құралдарының мақсаты мен құрылысы.
7. Алынбалы жүк қармау құрылғыларына, ыдыстарға және жүк орындарын ірілендіру құралдарына қойылатын талаптар.
8. Пайдаланылатын көтергіш-көлік жабдықтарының жүк көтеру сипаттамалары.
9. Шамадан тыс жүктелетін жүктерді ілмектеу схемалары.
10. Шамадан тыс жүктемелердің сипаттамалары мен қасиеттері.
11. Кранның, көтергіштің және ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне жүкті көтеруге және орнын ауыстыруға сигнал беру тәртібі.
12. Жүктерді орналастыру мен қоймалаудың тәртібі мен габариттері, оларды төсеу және жинақтау тәсілдері.
13. Жүктерді таңбалау және манипуляциялық белгілер.
14. Порт аумағы, кемежай жолдары бойынша жол қозғалысын ұйымдастыру тәртібі және белгіленген сигнализация.
15. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті факторлар мен қауіпті аймақтар.
16. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәсілдері.
17. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі.
18. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

-

Еңбек функциясы 2:
Теңіз және өзен
порттарының
қоймаларында жүктерді
орналастыру және
қоймалардан жөнелту

Дағды 1: Теңіз, ішкі су және аралас көлік түрлерінің көлік құралдарында көтеру-көлік операцияларын жүргізу	Машықтар: 1. Көлік құралының жүк үй-жайының ішінде қажетті орындарға жүктерді орнатуды, жүктің штивкасын, триммингін жүргізу. 2. Жүк үй-жайының ішінде және жүк кемесінің палубасында жүктерді сепарациялауды жүргізу. 3. Жүктерді жүк үй-жайының ішінде және жүк кемесінің палубасында бекітуді жүргізу. 4. Жүктерді жүк қармау құрылғыларының операциялық аймағына ауыстыруды жүргізу. 5. Тасымалдау ережелеріне, жүктерді орналастыру схемаларына және порттағы технологиялық құжаттарға сәйкес жүктерді төсеу немесе орнату орындарын таңдау және дайындау. 6. Тасымалдау жобаларына, жүктерді орналастыру схемаларына және портта қолданылатын технологиялық құжаттарға сәйкес ірі габаритті және ауыр салмақты қоса алғанда, жүктерді төсеуді жүргізу. 7. Ауыстырылатын жүктің массасы мен мөлшеріне сәйкес алынбалы жүк қармау құрылғыларын іріктеуді жүргізу. 8. Алынбалы жүк қармау құрылғылары мен ыдыстардың жарамдылығын анықтау. 9. Жүктерді жүк бөлмесінің ішіне бекітіңіз. 10. Технологиялық жабдықтың операторларына әртүрлі жүктерді Тиеу, түсіру, жылжыту және қатарға қою кезінде сигналдар беру. 11. Қауіпті сигналдарды беріңіз. 12. Өрттің алдын алу және сөндірудің бастапқы құралдарын пайдалану, жеке қорғану құралдарын қолдану. 13. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету.
---	---

	Білімдер: 1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны. 2. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 3. Көтергіш-көлік жабдығының жүк көтергіш органдарының құрылысы. 4. Пайдаланылатын көтергіш-көлік жабдықтарының жүк көтеру сипаттамалары. 5. Шамадан тыс жүктелетін жүктердің, оның ішінде қауіпті жүктердің сипаттамалары мен қасиеттері. 6. Алынбалы жүк қармайтын құрылғылардың, ыдыстар мен жүк орындарын ірілендіру құралдарының мақсаты мен құрылысы. 7. Тасымалдау ережелері, жүктерді орналастыру схемалары, тасымалдауды реттейтін құжаттардың талаптары. 8. Берілген Жүкті көтеру үшін алынбалы жүк қармау құрылғысын (ыдысын) таңдау тәртібі. 9. Бір жүк қармау құрылғысын (ыдысын) басқасына ауыстыру тәртібі. 10. Шамадан тыс жүктелетін жүктерді ілмектеу схемалары. 11. Әр түрлі жүктерді Тиеу, түсіру, орнын ауыстыру және төсеу кезінде технологиялық жабдық операторларына сигнал беру тәртібі. 12. Жүктерді орналастыру тәртібі мен габариттері, оны төсеу және жинақтау тәсілдері. 13. Жүктерді таңбалау және манипуляциялық белгілер. 14. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті факторлар мен қауіпті аймақтар. 15. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәсілдері. 16. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 17. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 2: Теңіз және өзен порттарының қоймаларында қатарларды қалыптастыру және тарату	Машықтар: 1. Технологиялық құжаттарға сәйкес масштабты орындарды дайындау. 2. Технологиялық құжаттарға сәйкес рұқсат етілген жүктемелерді сақтай отырып, жүктерді төсеу және орнатуды жүзеге асыру. 3. Ауыстырылатын жүктің массасы мен мөлшеріне сәйкес итарқа мен алынбалы жүк қармау құрылғыларын таңдау. 4. Ілмектер мен алынбалы жүк қармау құрылғылары мен ыдыстардың жарамдылығын анықтау және оларды дұрыс қолдану. 5. Жүктерді белгіленген позицияларға орналастыра отырып, қатарды қалыптастыру, бекіту, бөлу, технологиялық дайындықты орындау. 6. Технологиялық дайындықты, босатуды, бөлуді жоюды жүргізе отырып, қатарды таратыңыз. 7. Белгіленген белгі сигнализациясына сәйкес Кранның, көтергіштің және ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне жүкті көтеруге және жылжытуға сигналдар беру. 8. Қауіпті сигналдарды беріңіз. 9. Өрттің алдын алу және сөндірудің бастапқы құралдарын пайдалану, жеке қорғану құралдарын қолдану. 10. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету.

	Білімдер: 1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны. 2. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 3. Жүктерді көтеру-көлік жабдығымен орналастыру, төсеу және орнын ауыстыру тәртібі. 4. Көтергіш-көлік жабдығының жүк көтергіш органдарының құрылысы. 5. Алынбалы жүк қармайтын құрылғылардың, ыдыстар мен жүк орындарын ірілендіру құралдарының мақсаты мен құрылысы. 6. Арқандардың және алынбалы жүк қармайтын құрылғылардың, ыдыстар мен жүк орындарын ірілендіру құралдарының жарамдылығын айқындау тәртібі. 7. Алмалы-салмалы жүк қармайтын айлабұйымды таңдау, бір жүк қармайтын айлабұйымды басқасына ауыстыру тәртібі. 8. Шамадан тыс жүктелетін жүктерді ілмектеу схемалары. 9. Жүктерді қатарлауды ұйымдастыру схемалары және одан жүктерді орналастыру және іріктеу қағидалары. 10. Кранның, көтергіштің және ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне жүкті көтеруге және орнын ауыстыруға сигнал беру тәртібі. 11. Сепарация мен баспанаға қойылатын технологиялық талаптар, мамандандырылған ірілендірілген жүк орындарын, Рефрижераторлық контейнерлерді, жартылай тіркемелерді сақтау қағидалары. 12. Жүктерді таңбалау және манипуляциялық белгілер. 13. Порт аумағы, кемежай жолдары бойынша жол қозғалысын ұйымдастыру тәртібі және белгіленген сигнализация. 14. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті факторлар мен қауіпті аймақтар. 15. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәсілдері. 16. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 17. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Дағды 3: Портта тиеу-түсіру жұмыстары жүргізілетін жерге жүк қармау құрылғыларын жеткізу және жұмыс аяқталғаннан кейін такелаж қоймасына қайтару, жүкті салу және жолдан шығару	Машықтар:
	1. Ауыстырылатын жүктің массасы мен мөлшеріне сәйкес ілмектер мен алынбалы жүк қармау құрылғыларын іріктеп алу, оларды жеткізуді, іліп қоюды және ауыстыруды жүзеге асыру. 2. Ілмектер мен алынбалы жүк қармау құрылғылары мен ыдыстардың жарамдылығын анықтау. 3. Жүктерді толтыру және бөлшектеу. 4. Қозғалыс траекториясы мен жүктің орындалатын міндетке сәйкестігін бағалау, операцияны орындау процесіне араласу туралы шешім қабылдау. 5. Оның траекториясы мен орналасуын қамтамасыз ету үшін қозғалатын жүкке механикалық әсер ету. 6. Белгіленген белгі сигнализациясына сәйкес Кранның, көтергіштің және ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне жүкті көтеруге және жылжытуға сигналдар беру. 7. Қауіпті сигналдарды беріңіз. 8. Өрттің алдын алу және сөндірудің бастапқы құралдарын пайдалану, жеке қорғану құралдарын қолдану. 9. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету.
	Білімдер:
	1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны. 2. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 3. Көтергіш-көлік жабдығының жүк көтергіш органдарының құрылысы. 4. Алынбалы жүк қармау құрылғыларының жіктелуі, мақсаты және құрылысы. 5. Алмалы-салмалы жүк қармау құрылғыларының жарамдылығын айқындау тәртібі. 6. Алмалы-салмалы жүк қармау айлабұйымын таңдау тәртібі, оның әртүрлі түрлерін тасымалдау, алмалы-салмалы жүк қармау айлабұйымдарын көтерме-көлік жабдығына іліп қою және оларды алу, бір жүк қармау айлабұйымын басқасына ауыстыру қағидалары. 7. Пайдаланылатын көтергіш-көлік жабдықтарының жүк көтеру сипаттамалары. 8. Шамадан тыс жүктелетін жүктерді ілмектеу схемалары. 9. Кранның, көтергіштің және ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне жүкті көтеруге және орнын ауыстыруға сигнал беру тәртібі. 10. Алмалы-салмалы жүк қармау құрылғыларын сақтау ережесі. 11. Порт аумағы, кемежай жолдары бойынша жол қозғалысын ұйымдастыру тәртібі және белгіленген сигнализация. 12. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті факторлар мен қауіпті аймақтар. 13. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі. 14. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 15. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Көтергіш-көлік жабдықтарын пайдалану және техникалық қызмет көрсету	

Дағды 1: Жүктерді теңіз, өзен және аралас көлік түрлерінің көлік құралдарына немесе порттардың қойма алаңдарына орналастыру	Машықтар: 1. Технологиялық құжаттар мен жүктерді орналастыру схемаларына сәйкес көтергіш-көлік жабдығына рұқсат етілген жүктемелерді сақтай отырып, жүктерді төсеу, орнату. 2. Көлік құралдарында және қойма алаңдарында жүктерді бекіту. 3. Әр түрлі жүктерді Тиеу, түсіру, жылжыту және қатарға қою кезінде көтергіш-көлік жабдықтарын басқару. 4. Тиеу-түсіру жұмыстарының технологиясына сәйкес позицияға үздіксіз және циклдік әсер ететін Көтеру-тасымалдау жабдығын орнату. 5. Белгі сигнализациясының сигналдарын және жүкті жылжыту кезінде сигнал беруші беретін сигналдарды тану. 6. Қауіпті сигналдарды беріңіз. 7. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану, жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 8. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету. Білімдер: 1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны. 2. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 3. Тиеу-түсіру жұмыстарын жоспарлау және орындау кезінде жүктерді көтеру-көлік жабдығымен орналастыру, төсеу және орнын ауыстыру тәртібі. 4. Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау барысында жүктерді орналастыруды және көтергіш-көлік жабдықтарын жылжытуды басқару жөніндегі басшылық құжаттар. 5. Кранның, көтергіштің және ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне жүкті көтеруге және жылжытуға сигнал беру жүйесі. 6. Жүктерді орналастыру мен қоймалаудың тәртібі мен габариттері, оны төсеу және жинақтау тәсілдері. 7. Жүктерді таңбалау және манипуляциялық белгілер. 8. Порт аумағы, кемежай жолдары бойынша жол қозғалысын ұйымдастыру тәртібі және белгіленген сигнализация. 9. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті факторлар мен қауіпті аймақтар. 10. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі. 11. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 12. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Дағды 2: Циклдік және үздіксіз әрекет ететін көтергіш-көлік жабдықтарын, Көлік құралдарын басқару	Машықтар: 1. Операциялар үшін қауіпсіз аймақтарды және жақындық өлшемдерін анықтаңыз. 2. Технологиялық құжаттаманың талаптарын ескере отырып, технологиялық құжаттаманың талаптарын ескере отырып, тиеу-түсіру жұмыстарының жоспарына сәйкес операциялардың реттілігін белгілеу. 3. Жүктерді Тиеу-түсіру жұмыстарының жоспарымен айқындалатын орындарға салу. 4. Жүк қармау органдарының, алынбалы жүк қармау құрылғылары мен ыдыстардың жарамдылығын анықтау. 5. Белгі дабылымен белгіленген және жүкті жылжыту кезінде сигнал беруші беретін сигналдарды тану. 6. Әр түрлі жүктерді Тиеу, түсіру, жылжыту және қатарға салу кезінде көтергіш-көлік жабдықтарын және арнайы жүк қармау механизмдері мен құрылғыларын басқару. 7. Қауіпті сигналдарды беріңіз. 8. Алғашқы өрт сөндіру құралдарын пайдалану, жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 9. Өндірісте зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсету. Білімдер: 1. Портта жұмыс істейтін жүк өңдеудің технологиялық процестерінің мазмұны. 2. Жұмыстың осы түріне тән қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. 3. Техникалық талаптар мен техникалық пайдалану ережелері және көтергіш-көлік жабдықтары мен кран жолдарын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар. 4. Кран жолдарына және олардың күтіміне қойылатын талаптар. 5. Көтеру және тасымалдау жабдықтарының тұрақтылығына әсер ететін факторлар және тұрақтылықтың жоғалу себептері. 6. Көтергіш-көлік жабдығының жүк көтергіш органдарының құрылысы. 7. Алынбалы жүк қармайтын құрылғылардың, ыдыстар мен жүк орындарын ірілендіру құралдарының жіктелуі, мақсаты және құрылысы. 8. Алмалы-салмалы жүк қармайтын айлабұйымды және ыдысты таңдау тәртібі, ыдыстың жүк қармайтын айлабұйымын ауыстыру тәртібі. 9. Жүктерді көтергіш-көліктік жабдықпен орналастыру, төсеу және орнын ауыстыру жоспары. 10. Кранның, көтергіштің және ұқсас жабдықтың операторына немесе машинисіне жүкті көтеруге және орнын ауыстыруға сигнал беру тәртібі. 11. Жүктерді орналастыру мен қоймалаудың тәртібі мен габариттері, оны төсеу және жинақтау тәсілдері. 12. Жүктерді таңбалау және манипуляциялық белгілер. 13. Порт аумағы, кемежай жолдары бойынша жол қозғалысын ұйымдастыру тәртібі және белгіленген сигнализация. 14. Көтеру-тасымалдау жабдықтары жұмыс істеген кезде қауіпті факторлар мен қауіпті аймақтар. 15. Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі. 16. Жеке және ұжымдық қорғау құралдары және оларды қолдану тәртібі. 17. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	Дағды 3: Теңіз және өзен порттарында көтергіш-көлік жабдықтарына ауысым сайын техникалық қызмет көрсету	
	Машықтар: 1. Жұмыс механизмдерінің, металл конструкцияларының және көтергіш-көлік жабдығының бөліктерінің жай-күйін бағалау. 2. Машиналардың (механизмдердің), жүк қармауыштардың және басқа құрылғылардың жұмысындағы ақауларды анықтау. 3. Машиналарға (механизмдерге), жүк қармайтын және басқа құрылғыларға ауысым сайын техникалық қызмет көрсетуді жүргізу, техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің басқа түрлеріне қатысу. 4. Егер білікті жұмысшыларды тарту қажет болмаса, анықталған ақауларды жою. 5. Жүк қармау құрылғылары мен Такелаждың жарамдылығы мен пайдаланылуын іріктеу және тексеру жүргізу. 6. Машиналарды (механизмдерді) жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізуге қатысу, оның ішінде жөндеуге өтінімдерді ресімдеу.	
	Білімдер: 1. Қолданылатын Көтеру-тасымалдау, қайта тиеу машиналарының (тетіктерінің), жүк қармау машиналарының және басқа да құрылғылардың мақсаты, жұмыс істеу принципі және құрылысы. 2. Қызмет көрсетілетін машиналарды (механизмдерді), жүк қармайтын және басқа құрылғыларды пайдалану, монтаждау, іске қосу, реттеу және сынамалау жөніндегі нұсқаулықтар. 3. Жанар-жағармай материалдарының қолданылатын сорттары. 4. Төзімділік пен қону туралы негізгі ұғымдар. 5. Машиналардың (механизмдердің), жүк қармауыштардың және басқа құрылғылардың жұмысындағы ақаулардың себептері және оларды жою әдістері 6. Апаттардың себептерін және машиналар (механизмдер) мен құрылғылар бөлшектерінің мерзімінен бұрын тозуын анықтау тәсілдері. 7. Жүк қармайтын айлабұйымдар мен Такелаждың жарамдылығын және пайдаланылуын іріктеу және тексеру қағидалары, сынау қағидалары мен мерзімдері, олардың жарамсыздығы нормалары. 8. Электротехника бойынша қарапайым мәліметтер. 9. Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі жөніндегі ережелер. 10. Ішкі еңбек тәртібі ережелері. 11. Ауа-райы мен жол жағдайларының Көлік құралдарын басқару қауіпсіздігіне әсері. 12. Штаттан тыс жағдайлар туындаған кездегі іс-қимыл тәртібі. 13. Еңбекті қорғау, өрт, өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дәлдік Дербес қызметке қабілеттілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Машина кранының операторы
	4	Диспетчерлік Оператор
	3.1	Жүк тиегіш операторы
	3.1	Бункерлер, теңіз және өзен көлігі

	3.1	Лифт операторы	
14. Кәсіптің карточкасы «Диспетчерлік Оператор»:			
Топтың коды:	4322-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Диспетчерлік Оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	4323-2-018 - Автомобиль (теңіз, өзен) көлігіндегі диспетчерлік қозғалыс және жүкті тиеу-түсіру жұмыстарының операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тиеу-түсіру жұмыстарының орындалу барысын жедел реттеу және есепке алу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тиеу-түсіру жұмыстарының жоспарын орындауды қамтамасыз ету 2. Тиеу-түсіру техникасының жұмысын үйлестіру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Тиеу-түсіру жұмыстарының жоспарын орындауды қамтамасыз ету	Дағды 1: Тиеу-түсіру жұмыстарын орындауды ұйымдастыру	Машықтар:	
		1. Тиеу және түсіру пункттерінде жүктердің болуы туралы ақпаратты, оның ішінде компьютерлік техниканы пайдалана отырып жинау және өңдеу. 2. Тиеу-түсіру процесін қажетті тиеу-түсіру техникасымен қамтамасыз ету. 3. Ауысымдық тапсырмаларды дайындаңыз және жүргізушілерге (машинистерге) тапсырмалар қойыңыз. 4. Тиеу-түсіру жұмыстарының орындалу барысын жедел есепке алуды жүргізу. 5. Жедел бақылауды жүзеге асыру, тиеу-түсіру техникасының жұмысы туралы алынған деректерді ауысымдық-тәуліктік тапсырмалармен салыстыру, ауытқулар мен олардың пайда болу себептерін анықтау. 6. Жұмыста есептеу техникасы, коммуникация және байланыс құралдарын қолдану. 7. Диспетчерлік журналды, жедел жұмыстарды және басқа да техникалық құжаттаманы жүргізу, тиеу-түсіру жұмыстарының барысының бұзылу себептерін есепке алу және тіркеу. 8. Ауысымда, белгілі бір кезеңде алынған деректерді ауысымдық-тәуліктік тапсырмалармен, күнтізбелік жоспарлармен, өндірістік бағдарламалармен салыстыру. бастап	

		Білімдер:
		1. Жүктерді тиеу және түсіру пункттерінің сипаттамасы, жұмыстың басталу және аяқталу уақыты. 2. Тасымалданатын жүктердің түрлері, өлшемдері, салмағы және басқа да сапалық сипаттамалары. 3. Портта тиеу-түсіру жұмыстарын ұйымдастыру ережелері мен тәртібі. 4. Жүктерді сақтау және сақтау қағидалары мен тәртібі, оларды есепке алу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар. 5. Ақпаратты өңдеу мен берудің қолданылатын техникалық құралдарын пайдалану қағидалары. 6. Кәсіпорында өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру. 7. Орындалатын жұмыстардың (көрсетілетін қызметтердің) түрлері. 8. Өндірісті жедел басқару қызметін ұйымдастыру. 9. Цехтардың, учаскелердің, олардың арасындағы өндірістік байланыстардың мамандануы. 10. Еңбек пен өндірісті ұйымдастыру негіздері. 11. Диспетчерлік қызметтердің жұмысына қатысты ережелер, нұсқаулықтар, басқа да басшылық және нормативтік құжаттар. 12. Еңбек туралы заңнама, еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары. 13. Ішкі еңбек тәртібі ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Тиеу-түсіру жұмыстарының орындалу барысын жедел есепке алу	Машықтар: 1. Есеп құжаттамасын немесе деректер банкін жүргізіңіз. 2. Жұмыста есептеу техникасы, коммуникация және байланыс құралдарын қолдану. Білімдер: 1. Өтінімдерді, төлемдерді тіркеу журналдарында немесе деректер банкінде тіркеу тәртібі. 2. Ақпаратты өңдеу мен берудің қолданылатын техникалық құралдарын пайдалану қағидалары. 3. Орындалатын жұмыстардың (көрсетілетін қызметтердің) түрлері. 4. Өндірісті жедел басқару қызметін ұйымдастыру. 5. Диспетчерлік қызметтердің жұмысына қатысты ережелер, нұсқаулықтар, басқа да басшылық және нормативтік құжаттар. 6. Ішкі еңбек тәртібі ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Тиеу-түсіру техникасының жұмысын үйлестіру	Дағды 1: Жұмыс кестесінің сақталуын және тиеу-түсіру техникасының қозғалысын, өтінімдердің, разрядтардың орындалуын бақылау	Машықтар:
		1. Тиеу-түсіру жұмыстарына тапсырыстарды уақтылы орындау. 2. Техника мен жабдықтың ұтымды жүктелуін және жұмысын қамтамасыз ету. 3. Жұмыс кестесінің орындалуын бақылауды жүзеге асыру. 4. Диспетчерлік пульт пен ұйымдастыру техникасы құралдарының жабдықтарын пайдалану. 5. Көлік тәртібінің сақталуын бақылауды жүзеге асыру. 6. Көлік тәртібін бұзу жағдайларына тергеу жүргізу.

Білімдер:

1. Өтінімдерді қабылдау, ресімдеу, бөлу тәртібі.
2. Тасымалданатын жүктердің түрлері, өлшемдері, салмағы және басқа да сапалық сипаттамалары.
3. Тиеу-түсіру жұмыстарын ұйымдастыру қағидалары мен тәртібі.
4. Жүктерді сақтау және сақтау қағидалары мен тәртібі, оларды есепке алу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар.
5. Ақпаратты өңдеу мен берудің қолданылатын техникалық құралдарын пайдалану қағидалары.
6. Кәсіпорында өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру.
7. Орындалатын жұмыстардың (көрсетілетін қызметтердің) түрлері.
8. Өндірісті жедел басқару қызметін ұйымдастыру.
9. Цехтардың, учаскелердің, олардың арасындағы өндірістік байланыстардың мамандануы.
10. Еңбек пен өндірісті ұйымдастыру негіздері.
11. Диспетчерлік қызметтердің жұмысына қатысты ережелер, нұсқаулықтар, басқа да басшылық және нормативтік құжаттар.
12. Еңбек туралы заңнама, еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары.
13. Жол қозғалысы ережелері, кәсіпорын аумағы мен кемежай жолдары бойынша қозғалыс.
14. Ішкі еңбек тәртібі ережелері.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

-

Дағды 2:

Қозғалыс, тиеу - түсіру учаскесіндегі жұмыстың шарттары мен ерекшеліктері туралы хабарламаларды алу және жүргізушілерге (машинистерге) жеткізу

Машықтар:

1. Нақты аралық пункттердің өту уақыты, тиеу-түсіру пунктіне келу, техникалық ақаулық себебінен тоқтап қалу, кешігу, көліктің уақтылы келмеуі, қозғалыс учаскесіндегі жұмыстың шарттары мен ерекшеліктері, коммуникация және байланыс құралдарының көмегімен тиеу - түсіру туралы жедел ақпаратты алу және беру.
2. Диспетчерлік пульт пен ұйымдастыру техникасы құралдарының жабдықтарын пайдалану.
3. Пайдалану құжаттамасын пайдалану.

		Білімдер:	
		1. Жүктерді тиеу және түсіру пункттерінің сипаттамасы, жұмыстың басталу және аяқталу уақыты. 2. Тиеу-түсіру техникасының қозғалыс бағыттары, жұмыс технологиясы. 3. Тасымалданатын жүктердің түрлері, өлшемдері, салмағы және басқа да сапалық сипаттамалары. 4. Тиеу-түсіру жұмыстарын ұйымдастыру қағидалары мен тәртібі. 5. Ақпаратты өңдеу мен берудің қолданылатын техникалық құралдарын пайдалану қағидалары. 6. Кәсіпорында өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру. 7. Орындалатын жұмыстардың (көрсетілетін қызметтердің) түрлері. 8. Өндірісті жедел басқару қызметін ұйымдастыру. 9. Цехтардың, учаскелердің, олардың арасындағы өндірістік байланыстардың мамандануы. 10. Еңбек пен өндірісті ұйымдастыру негіздері. 11. Диспетчерлік қызметтердің жұмысына қатысты ережелер, нұсқаулықтар, басқа да басшылық және нормативтік құжаттар. 12. Еңбек туралы заңнама, еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары. 13. Жол қозғалысы ережелері, кәсіпорын аумағы мен кемежай жолдары бойынша қозғалыс. 14. Ішкі еңбек тәртібі ережелері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Қарым-қатынас Құзыреттілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ауыстырылатын стивидор ("су көлігі" СБШ)	
	3.2	Тиеу-түсіру жұмыстарындағы кешенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып)	
15. Кәсіптің карточкасы «Кеме және басқа жүктерді тиеу және түсіру»:			
Топтың коды:	8343-1		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Кеме және басқа жүктерді тиеу және түсіру		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Кран машинисі (краншы)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8343-1-001 - Кран машинисі (краншы)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Портта тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу кезінде жүк көтергіш крандарды қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету		

Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Портта тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу кезінде жүк көтергіш крандарды пайдалану 2. Жүк көтергіш крандарды техникалық пайдалану
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Портта тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу кезінде жүк көтергіш крандарды пайдалану	Дағды 1: Жүк көтергіш крандарды пайдалана отырып, жүктерді Тиеу, түсіру	Машықтар:
		1. Жұмыс кезінде қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың техникалық жай-күйін бақылауды жүзеге асыру. 2. Белгіленген тәртіпті сақтай отырып, жүк көтергіш крандарды басқару және оларға қызмет көрсету кезінде рафтерлермен сигнал алмасуды орындау. 3. Жүкті белгіленген тәртіпті сақтай отырып жинаңыз. 4. Жүк көтергіш крандардың әрекет ету аймағында адамдардың және бөгде заттардың болмауын бақылауды жүзеге асыру. 5. Технологиялық процеске сәйкес өндірістік тапсырмаларды орындау. 6. Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау процесінде жүк көтергіш крандардың жұмысындағы ақауларды анықтау. 7. Болат арқандардың, жүк қармау органдарының, алынбалы жүк қармау құрылғыларының және ыдыстардың жұмысқа жарамдылығын айқындау. 8. Материалдың жалпы мөлшері мен сипаты бойынша көтеруге және жылжытуға жататын жүктің шамамен массасын анықтаңыз. 9. Бөлшектер мен құрастыру қондырғыларының жұмыс сызбаларын, жүк көтергіш крандардың кинематикалық және электрлік сызбаларын оқыңыз. 10. Жеке қорғаныс құралдарын қолданыңыз. 11. Жұмыс орнында зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 12. Белгіленген нысанда жұмыс есебін жүргізу. 13. Жұмыс өндірісінің, еңбек пен жұмыс орнын ұйымдастырудың озық әдістерін қолдану.

Еңбек функциясы 2: Жүк көтергіш крандарды техникалық пайдалану		Білімдер: 1. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың мақсаты, құрылысы, жұмыс істеу принциптері, жүк сипаттамалары (шекті жүк көтергіштігі), конструктивтік ерекшеліктері, пайдалану қағидалары, оның ішінде жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Пайдалану жөніндегі басшылықтың (Нұсқаулықтың) талаптарына сәйкес Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың жұмыс қабілеттілігінің критерийлері. 3. Кран жолдары элементтерінің ақаулы болу нормалары. 4. Адамдарды көтеру және тасымалдау процесіне қойылатын талаптар. 5. Жүктерді тасымалдаудың технологиялық процесі. 6. Жүк көтергіш крандар жұмыс істеген кезде қауіпті аймақтың шекаралары. 7. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандарға техникалық және пайдалану құжаттамасы. 8. Жүк көтергіш крандарға қызмет көрсету кезінде авариялар мен инциденттер туындаған жағдайларда іс-қимыл тәртібі. 9. Жүк қармау органдарының, Болат арқандардың, алмалы-салмалы жүк қармау құрылғылары мен ыдыстардың мақсаты мен құрылысы, олардың ақаулы болу нормалары. 10. Жүктердің түрлері және оларды ілу тәсілдері. 11. Ұйымда орнатылған белгі және дыбыстық сигнал беру жүйелері. 12. Кілт маркасын сақтау және беру тәртібі. 13. Жұмыс барысында пайда болатын жүк көтергіш крандардың механизмдері мен аспаптарының ақауларының белгілері. 14. Қауіптілігі жоғары жұмыстарды ұйымдастыру тәртібі. 15. Еңбекті ұйымдастыру жөніндегі негізгі мәліметтер. 16. Өз құзыреті шегінде еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары және ұйымның өзге де жергілікті нормативтік актілері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Тасымалданатын жүктердің сақталуын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Тасымалдау және тиеу-түсіру жұмыстарын орындау кезінде жүктердің сақталуын қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Жүктерді тасымалдаудың технологиялық процесі. 2. Жоғары күтімді қажет ететін жүктерді ілмектеу ережелері мен тәсілдері. 3. Таңбалау және манипуляциялық белгілер. 4. Тікелей басшының нұсқаулары, бұйрықтары, шешімдері, тапсырмалары. 5. Лауазымдық нұсқаулық.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Дағды 1: Жүк көтергіш крандарға ағымдағы қызмет көрсету	Машықтар: 1. Жүк көтергіш крандарды тұраққа арналған жерге орнатуды жүргізу, оларды тежеу шараларын қабылдау. 2. Контроллерлердің штурвалдарын немесе тұтқаларын нөлдік күйге орнатыңыз, электр қуатын өшіріңіз. 3. Пайдалану жөніндегі нұсқаулықта (нұсқаулықта), кран машинисінің өндірістік нұсқаулығында белгіленген жүк көтергіш крандарға ауысым сайын техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау. 4. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың жұмысындағы ақауларды анықтау. 5. Бөлшектер мен құрастыру қондырғыларының жұмыс сызбаларын, крандардың кинематикалық және электрлік сызбаларын оқыңыз. 6. Жеке қорғаныс құралдарын қолданыңыз. 7. Жұмыс орнында зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 8. Белгіленген нысанда жұмыс есебін жүргізу. Білімдер: 1. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың мақсаты, құрылымы, жұмыс принциптері, жүк сипаттамалары (шекті жүк көтергіштігі), конструктивтік ерекшеліктері, пайдалану қағидалары. 2. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың оларды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтардың (нұсқаулықтардың) талаптарына сәйкес жұмыс қабілеттілігінің критерийлері. 3. Кран жолдары элементтерінің ақаулы болу нормалары. 4. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың жұмысы кезіндегі қауіпті аймақтың шекаралары. 5. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандарға техникалық және пайдалану құжаттамасы. 6. Жүк көтергіш крандарға қызмет көрсету кезінде авариялар мен инциденттер туындаған жағдайларда іс-қимыл тәртібі. 7. Ұйымда орнатылған белгі және дыбыстық сигнал беру жүйелері. 8. Кілт маркасын сақтау және беру тәртібі. 9. Жұмыс барысында туындайтын қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың механизмдері мен аспаптарының ақауларының белгілері. 10. Жүк көтергіш крандарға, кран жолдарына және жоспарлы-алдын алу жөндеу жүйесіне техникалық қызмет көрсету тәртібі. 11. Орындалатын жұмыстардың, материалдар мен құрылыс элементтерінің сапасына қойылатын техникалық талаптар. 12. Қауіптілігі жоғары жұмыстарды ұйымдастыру тәртібі. 13. Майлау материалдары мен электр энергиясын тұтыну нормалары. 14. Еңбекті ұйымдастыру жөніндегі негізгі мәліметтер. 15. Еңбекті қорғау талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 2: Жөндеу жұмыстарын жүргізуге қатысу	Машықтар: 1. Жүк көтергіш крандарға жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізуге қатысу. 2. Ақаулар мен ақаулар анықталған кезде жүк көтергіш крандарды жөндеуге өтінімдер жасау. 3. Шағын жөндеу жұмыстарын жүргізіңіз. 4. Орындалған жұмыстардың нәтижелерін құжаттау.

	Білімдер:	
	1. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың оларды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтардың (нұсқаулықтардың) талаптарына сәйкес жұмыс қабілеттілігінің критерийлері. 2. Кран жолдары элементтерінің ақаулы болу нормалары. 3. Қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандарға техникалық және пайдалану құжаттамасы. 4. Жұмыс барысында туындайтын қызмет көрсетілетін жүк көтергіш крандардың механизмдері мен аспаптарының ақауларының белгілері. 5. Жүк көтергіш крандарға, кран жолдарына және жоспарлы-алдын алу жөндеу жүйесіне техникалық қызмет көрсету тәртібі. 6. Жөндеу жұмыстарының сапасына қойылатын техникалық талаптар. 7. Жөндеуге өтінімдерді құжаттамалық ресімдеу тәртібі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дәлдік Өз қызметін жоспарлау қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Ауыстырылатын стивидор ("су көлігі" СБШ)
	3.2	Тиеу-түсіру жұмыстарындағы көшенді бригаданың механизаторы (докер-механизаторы), 1-разряд (4-сынып)

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

16. Мемлекеттік органның атауы:

17. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ОЮЛ «Союз транспортных и логистических организаций и ассоциаций «KAZLOGISTICS» (Союз транспортников Казахстана)

Жоба жетекшісі:

Абсатов Е.С.

E-mail: info@kazlogistics.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 260 04 38

18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

19. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

20. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

21. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2023 г.

22. Бағдарлы қайта қарау күні: 31.12.2026 г.